

**Poročilo o arheološkem nadzoru pri projektu
„PREUREDITEV IN DOZIDAVA KULTURNEGA DOMA NA LJUBNEM OB SAVINJI“**

(19-0279)

Evidenčna številka dediščine: EŠD 4450, Ljubno ob Savinji – Trško jedro

Številka kulturnovarstvenega soglasja za raziskavo: 62240-178/2019/2 z dne 13. 6. 2019

Številka kulturnovarstvenih pogojev: 35108-0265/2014-4, LČO, MR z dne 1. 3. 2019

Vodja raziskave: dr. Maja Bausovac, univ. dipl. arheol. (PMC)

Datum izvedbe terenskih del: 24. 2. 2021

Avtorica poročila: Nina Sovdat, univ. dipl. arheol.

Datum izdelave poročila: maj 2021

**Strokovni nadzor: ZVKDS, OE Celje, Glavni trg 1, 3000 Celje,
zanj: Mateja Ravnik, univ. dipl. arheol., konservatorica**

KAZALO

SEZNAM SLIK.....	3
SEZNAM PRILOG.....	3
PODATKI O RAZISKAVI.....	4
POVZETEK.....	6
UVOD	
Motivi in cilji raziskave.....	6
Sestava ekipe, potek in organizacija dela, sodelovanje z institucijami.....	6
Metodologija.....	6
POVZETEK GRADBENEGA DNEVNIKA O POTEKU IN OKOLIŠČINAH DEL.....	7
REZULTATI	
Opis območja raziskav.....	8
Rezultati z interpretacijo.....	9
UREDITEV LOKACIJE PO KONČANI RAZISKAVI.....	10
PRIMARNA ZAŠČITA IN KONSERVACIJA NAJDB.....	10
PODATKI O ARHIVU NAJDIŠČA	
Poročilo o arhivu najdišča.....	10
Arhiv najdišča.....	10
Lokacija in dostopnost gradiva in arhiva.....	10
VIRI IN LITERATURA.....	10
PRILOGE	

SEZNAM SLIK

Slika na naslovnici: Pogled na vzhodno pročelje Kulturnega doma Ljubno ob Savinji (foto: N. Sovdat)

Slika 1: Lokacija izgradnje novega prizidka (foto: N. Sovdat)

Slika 2: Lokacija arheološke testne sonde (foto: N. Sovdat)

Slika 3: Zemljevid Ljubnega ob Savinji z vrisano lokacijo raziskav (vir: Atlas okolja)

Slika 4: Južni profil testne sonde (foto in obdelava: N. Sovdat)

SEZNAM PRILOG

Priloga 1: Lokacija arheološke testne sonde na DOF podlagi (izdelava: F. Pašić)

Priloga 2: Območje raziskav na izseku iz franciscejskega katastra

Priloga 3: Zapisnik konservatorskega nadzora

Priloga 4: Seznam stratigrafskih enot

Priloga 5: Seznam digitalnih fotografij

PODATKI O RAZISKAVI

1. Številka kulturnovarstvenega soglasja za raziskavo: **62240-178/2019/2 z dne 13. 6. 2019**
2. Koda raziskave: **19-0279**
3. Ime najdišča: **Kulturni dom Ljubno ob Savinji**
4. Naselje: **Ljubno ob Savinji**
5. Občina: **Ljubno ob Savinji**
6. Katastrske reference: **parc. št. 522, 523/2, 524/1, 525, vse k.o. 923 - Ljubno**
7. Lastnik zemljišča: **Občina Ljubno, Cesta v Rastke 12, 3333 Ljubno ob Savinji, Kulturno društvo Ljubno ob Savinji, Foršt 6, 3333 Ljubno ob Savinji in Rihter montažne gradnje d.o.o., Loke 40, 3333 Ljubno ob Savinji**
8. Kartografske reference:

T1: X = 487657.415 Y = 133398.46	T4: X = 487657.415 Y = 133012.813
T2: X = 487442.08 Y = 133389.46	T5: X = 487594.747 Y = 133205.636
T3: X = 487442.08 Y = 133012.813	
- Nadmorska višina: **433,5 m**
9. EŠD/evidenčna številka dediščine: **EŠD 4450, Ljubno ob Savinji – Trško jedro**
10. Vrsta najdišča: **naselbina**
11. Okvirna datacija: **srednji vek, novi vek**
12. Razlog za izvedbo raziskave: **preventivni**
13. Vrsta raziskave: **invazivna**
14. Raziskovalni postopek: **arheološke raziskave ob gradnji**
15. Posebne okoliščine raziskav: **raziskave v urbanem okolju**
16. Izvajalec: **Pokrajinski muzej Celje, Trg Celjskih knezov 8, 3000 Celje**
17. Odgovorna oseba izvajalca: **Stane Rozman, prof. zgod., direktor**
18. Vodja raziskave: **dr. Maja Bausovac, univ. dipl. arheol.**
19. Namestnica vodje: **Nina Sovdat, univ. dipl. arheol.**

20. Strokovni sodelavci: **Faruk Pašić, geodetska podpora**
21. Vir financiranja: **Občina Ljubno, Cesta v Rastke 12, 3333 Ljubno ob Savinji**
22. Nadzornica: **Mateja Ravnik, univ. dipl. arheol., konservatorka**
23. Pristojna ZVKDS: **OE Celje, Glavni trg 1, 3000 Celje**
24. Trajanje terenskih in poterenskih del: **24. 2. - 19.5. 2021**
25. Mesto hrambe arhiva najdišča: **Pokrajinski muzej Celje, Trg Celjskih knezov 8, 3000 Celje**
26. Način ureditve lokacije po končani raziskavi: **po končani raziskavi je bilo območje sproščeno za gradbena dela**
27. Ogroženost: **gradnja**

POVZETEK

Zaradi gradnje prizidka h kulturnemu domu v Ljubnem ob Savinji (znotraj EŠD 4450, Ljubno ob Savinji – Trško jedro) je bilo ob posegih v tla potrebno izvesti arheološki nadzor, ki ga je izvedla ekipa PMC, v sestavi arheologa in geodeta. Predviden je bil arheološki nadzor ob celotnem izkopu jam in jarkov za temelje, vendar se je na terenu izkazalo, da je izkop predviden na območju recentnega nasutja in vkopov za obstoječo napeljavo. Zato je bila, po dogovoru s pristojno konservatoriko ZVKDS OE Celje, izvedena arheološka testna sonda dimenzij 1,5 x 1,2 x 0,7 m (do projektne globine). Znotraj sonde smo dokumentirali dve plasti, SE 001 – recentno nasutje za dvig in izravnavo hodne površine in SE 002 – plast glinastega melja rumenkaste barve. Znotraj sonde se je nahajal tudi jarek za obstoječo vodovodno napeljavo.

UVOD

Motivi in cilji raziskave

Kulturni dom Ljubno ob Savinji stoji v zavarovanem območju s št. EŠD 4450, Ljubno ob Savinji – Trško jedro, zato so bile s strani pristojne konservatorke iz ZVKDS OE Celje, med izvajanjem posegov v tla predpisane arheološke raziskave ob gradnji. Zaradi situacije na terenu je bilo na dan pričetka izvedbe arheoloških raziskav s pristojno konservatoriko dogovorjeno, da zadošča izvedba arheološke testne sonde.

Sestava ekipe, potek in organizacija dela, sodelovanje z institucijami

Arheološke raziskave je izvedla ekipa Pokrajinskega muzeja Celje, v sestavi enega arheologa in enega geodeta. Arheološka raziskava, izkop arheološkega testnega jarka, je potekala 1 delovni dan. Strokovni nadzor je za ZVKDS, OE Celje, opravljala Mateja Ravnik, univ. dipl. arheol., konservatorka (*Priloga 3*). Naročnik gradbenih del je bila Občina Ljubno (Cesta v Rastke 12, 3333 Ljubno ob Savinji).

Metodologija

Na terenu so bili poleg terenskega dnevnika sproti vodeni standardni obrazci Seznam stratigrafskih enot (*Priloga 4*) in Seznam digitalnih fotografij (*Priloga 5*). Podatki s seznamov so bili vneseni v bazo podatkov ZOOT (ki deluje v programskem okolju SQL Server). Potek del in situacija znotraj izkopane sonde so bili fotografsko dokumentirani s fotoaparatom Nikon D7100 (v JPG formatu). Vsi posegi v tla so bili geodetsko izmerjeni z lasersko totalno postajo Topcon OS Series, podatki so bili obdelani v programu A-Cad (*Priloga 1*).

POVZETEK GRADBENEGA DNEVNIKA O POTEKU IN OKOLIŠČINAH DEL

Dne 24. februarja 2021 je ekipa PMC izvajala arheološke raziskave ob gradbenih delih pri gradnji prizidka h Kulturnemu domu v Ljubnem ob Savinji. Izkopana je bila testna sonda dimenzij 1,5 x 1,2 x 0,7 m. Izkopana je bila na območju postavitve temeljev novega prizidka (*Slika 1 in 2*), do projektne globine. Odstranjeno je bilo nasutje za dvig in izravnavo hodne površine – SE 001, ki je segalo do dna sonde. Na dnu je bila na Z delu sonde vidna originalna plast SE 002 – rumenkast glinast melj, na V pa vkop za obstoječi vodovod. Ker so gradbeni delavci s strani predstavnika Občine Ljubno dobili informacijo, da se bo na ta dan izvedla le testna sonda in ne arheološki nadzor ob gradnji, za nadaljnji izkop območje gradbišča še ni bilo pripravljeno. O zapletu je bila obveščena pristojna konservatorka ZVKDS OE Celje, ki je, po poročanju o rezultatih sondiranja in ponovnem pregledu načrtov za gradnjo prizidka, presodila, da testni izkop zadošča, zato smo z arheološkimi raziskavami zaključili.

Slika 1: Lokacija izgradnje novega prizidka (foto: N. Sovdat)

Slika 2: Lokacija arheološke testne sonde (foto: N. Sovdat)

REZULTATI

Opis območja raziskav

Objekt Kulturnega doma Ljubno ob Savinji (*Slika 3*) stoji znotraj območja, ki je zavarovano kot spomenik lokalnega pomena (EŠD 4450), saj gre za trško jedro, katerega nastanek datira v drugo četrtino 13. stoletja. Sprva je šlo za dve ločeni jedri, ki sta se po letu 1358 postopoma združili (RKD). Na franciscejskem katastru iz okoli 1825 je razvidno, da je bilo območje, kjer danes stoji stavba Kulturnega doma, še nepozidano in namenjeno kmetovanju (*Priloga 2*).

Slika 3: Zemljevid Ljubnega ob Savinji z vrisano lokacijo raziskav (vir: Atlas okolja)

Rezultati z interpretacijo

Temelji za prizidek na zahodni (dvoriščni) strani objekta so bili projektirani na območju vkopov za obstoječo vodovodno napeljavo in nedavnega nasutja za dvig in izravnavo hodne površine. Najgloblji izkop je bil predviden do globine 0,7 m, ki je ravno dosegla vrh originalnih plasti. Zato arheoloških najdb med gradbenimi deli ni bilo pričakovati. Dokumentirali smo plast SE 001 – recentno nasutje in SE 002 – plast rumenkastega glinastega melja na dnu sonde, v katero je vkopan jarek za obstoječi vodovod (*Slika 4*).

Slika 4: Južni profil testne sonde (foto in obdelava: N. Sovdat)

UREDITEV LOKACIJE PO KONČANI RAZISKAVI

Po končani arheološki raziskavi je bilo območje sproščeno za gradbena dela.

PRIMARNA ZAŠČITA IN KONSERVACIJA NAJDB

Arheoloških najdb ni bilo.

PODATKI O ARHIVU NAJDIŠČA

Poročilo o arhivu najdišča

Terenska dokumentacija je bila izdelana v skladu z metodološkimi smernicami arheoloških izkopavanj in jo poleg priročnega Terenskega dnevnika sestavljajo standardni sezname – Seznam stratigrafskih enot (*Priloga 4*) in Seznam digitalnih posnetkov (*Priloga 5*), ki so bili vodeni med potekom del na terenu. Vsi podatki so dostopni tudi v digitalni verziji.

Arhiv najdišča

Digitalne fotografije:

- delovni posnetki: 2
- strokovni posnetki: 8

Lokacija in dostopnost gradiva in arhiva

Arhiv najdišča obsega 1 mapo, ki je shranjena v prostorih PMC (Trg Celjskih knezov 8, 3000 Celje). Arhiv je dostopen tudi v digitalni obliki.

VIRI IN LITERATURA

Atlas okolja, 2021.

- url: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso; citirano: maj 2021

Register nepremične kulturne dediščine RS

- url: <http://giskd6s.situla.org/giskd/>; citirano: maj 2021

Priloga 1: LOKACIJA ARHEOLOŠKE TESTNE SONDE NA DOF PODLAGI
(izdelava: F. Pašić)

Najdišče: LJUBNO - STARO MESTNO JEDRO	
Koda: 19 - 0279	
Priloga 1: Lokacija sonde na DOF podlagi	
 Meja izkopnega polja	
Čas raziskave: 24.02.2021	Merilo: 1:2000
Datum izdelave načrta: 28.07.2021	Izris: Faruk Pašić, PMC

T1	X= 487657.415 Y= 133398.46	T2	X= 487442.08 Y= 133398.46	T3	X= 487442.08 Y= 133012.813	T4	X= 487657.415 Y= 133012.813	T5	X= 487549.747 Y= 133205.636
----	-------------------------------	----	------------------------------	----	-------------------------------	----	--------------------------------	----	--------------------------------

Priloga 2: **OBMOČJE RAZISKAV NA IZSEKU IZ FRANCISCEJSKEGA KATASTRA**

Priloga 3: ZAPISNIK KONSERVATORSKEGA NADZORA

ZAPISNIK KONSERVATORSKEGA NADZORA NAD TERENSKIMI DELI RAZISKAVE

ŠTEVILKA	35108-0265/2014
KODA RAZISKAVE	19-0279
DATUM NADZORA	telefonsko in slikovno usklajevanje
KONSERVATOR/KA	Mateja Ravnik, univ.dipl.arheol., kons.

Osnovni podatki o raziskavi po soglasju za raziskavo

IME NAJDIŠČA	Ljubno ob Savinji – Kulturni dom
NASELJE	Ljubno ob Savinji
EŠD (ŠTEVILKA IN IME)	EŠD 4450 Ljubno ob Savinji – Trško jedro
ŠT. SOGLASJA ZA RAZISKAVO	62240-178/2019/2
IZVAJALEC RAZISKAVE	Pokrajinski muzej Celje, Trg Celjskih knezov 8, Celje
VODJA RAZISKAVE	dr. Maja Bausovac, univ. dipl. arheol.
NAMESTNIK VODJE RAZISKAVE	Nina Sovdat, univ. dipl. arheol.
STROKOVNI SODELAVCI	Faruk Pašić, geodetska podpora
VRSTA RAZISKAVE	arheološke raziskave ob gradnji (parcialno izvedene)
DATUM ZAČETKA IN PREDVIDENEGA KONCA TERENSKIH DEL	24. 2. 2021
MESTO ZAČASNE HRAMBE ARHIVA NAJDIŠČA	arhiv Pokrajinskega muzeja Celje

Nadzor nad skladnostjo z izdanim soglasjem za raziskavo

PRISOTNOST VODJE RAZISKAVE OZ. NJEGOVEGA NAMESTNIKA	da
USTREZNOST LOKACIJE POSEGA GLEDE NA DOVOLJENJE	da
USTREZNOST SESTAVE IN ŠTEVILČNE ZASTOPANOSTI RAZISKOVALNE SKUPINE	da
OBVESTILO /KONSERVATORJU O ZAČETKU TERENSKIH DEL	da
OBVESTILO PRISTOJNEMU MUZEJU O ZAČETKU TERENSKIH DEL	da

Nadzor nad strokovnostjo izvedbe

USTREZNOST UPORABLJENIH METOD IN TEHNIK IZKOPAVANJA IN DOKUMENTIRANJA Z VIDIKA VSEBINE, VRSTE, TIPA, DATACIJ IN KOMPLEKSNOSTI NAJDIŠČA TER POSEBNIH OKOLIŠČIN RAZISKAVE	da
CELOVITOST IN USKLAJENOST DOKUMENTACIJE Z VELJAVNIMI STANDARDI	da
USTREZNOST DOKUMENTACIJE PROSTORSKIH IZMER	da
USTREZNOST DOKUMENTACIJE STRATIGRAFSKIH, STRUKTURNIH, ZBIRALNIH OZ. DRUGIH ENOT	da
USTREZNOST PISNE DOKUMENTACIJE	da
USTREZNOST SLIKOVNE DOKUMENTACIJE	da

USTREZNOST DOKUMENTACIJE O ZBIRKAH NAJDB	da
USTREZNOST DOKUMENTACIJE O ZBIRKAH VZORCEV	/
USTREZNOST UREJENOSTI, OZNAČENOSTI IN HRAMBE NAJDB IN VZORCEV Z MANJ ZAHTEVNIM VAROVALNIM REŽIMOM TER NJIHOVA USKLAJENOST Z VELJAVNIMI STANDARDI	da
USTREZNOST RAVNANJA IN PRIMARNE ZAŠČITE KLIMATSKO IN VARNOSTNO OBČUTLJIVIH NAJDB IN VZORCEV	vzorcev ni bilo odvzetih

VESEBINSKA IN IZVEDBENA PROBLEMATIKA RAZISKAVE	Predviden je bil arheološki nadzor ob celotnem izkopnem polju in jarkov za temelje, vendar se je na terenu izkazalo, da je izkop predviden na območju recentnega nasutja in vkopov za obstoječo napeljavo. Zato je bila raziskava, po dogovoru s pristojno konservatoriko ZVKDS OE Celje, po pregledu arhiva, slikovnega gradiva in telefonskega usklajevanja, izvedena parcialno v velikosti »arheološke testne sonde« dimenzij 1,5 x 1,2 x 0,7 m; kjer so bili dokumentirani recentno nasutje, napeljava in izravnav. Takšna parcialna izvedba predpisane arheološke raziskave glede na okoliščine v sprejemljivi meri zadoščeno izdanim kulturnovarstvenim pogojem.
UKREPI IN NAVODILA IZVAJALCU ZA UREDITEV LOKACIJE ALI OBMOČJA RAZISKAVE PO KONCU TERENSKIH DEL	/
OPOMBE, OPOZORILA IN NEPRAVILNOSTI, IZREČENI UKREPI	/
PRIPOMBE ODGOVORNEGA VODJE RAZISKAVE K POTEKU IN UGOTOVITVAM KONSERVATORSKEGA NADZORA	

PRVO STROKOVNO POROČILO VELJA ZA KONČNO STROKOVNO POROČILO	da
--	----

PODPIS VODJE RAZISKAV	
PODPIS ODGOVORNEGA KONSERVATORJA (NADZORNIKA)	

Priloga 4: **SEZNAM STRATIGRAFSKIH ENOT**

Koda SE	Definicija	Opis SE	Vpisal	Datum opisa
001	Pozitiv / negativ	recentna nasutja	Nina Sovdat	24.02.2021
002	Pozitiv / negativ	glinast melj rumenkaste barve	Nina Sovdat	24.02.2020

Priloga 5: **SEZNAM DIGITALNIH FOTOGRAFIJ**

Datoteka	Datum	Naziv	Smer	Žanr	Tip	Avtor
Ljubno2021_001	24.02.2021	pogled na V pročelje Kulturnega doma Ljubno ob Savinji	JZ	Delovni	Brez	Nina Sovdat
Ljubno2021_002	24.02.2021	lokacija planirane izgradnje prizidka	V	Strokovni	Pogledi	Nina Sovdat
Ljubno2021_003	24.02.2021	lokacija planirane izgradnje prizidka	V	Strokovni	Pogledi	Nina Sovdat
Ljubno2021_004	24.02.2021	izkop testne sonde	SZ	Delovni	Brez	Nina Sovdat
Ljubno2021_005	24.02.2021	J profil sonde	J	Strokovni	Profil	Nina Sovdat
Ljubno2021_006	24.02.2021	J profil sonde	J	Strokovni	Profil	Nina Sovdat
Ljubno2021_007	24.02.2021	J profil sonde	J	Strokovni	Profil	Nina Sovdat
Ljubno2021_008	24.02.2021	J profil sonde	J	Strokovni	Profil	Nina Sovdat
Ljubno2021_009	24.02.2021	lokacija testne sonde	V	Strokovni	Pogledi	Nina Sovdat
Ljubno2021_010	24.02.2021	lokacija testne sonde	SV	Strokovni	Pogledi	Nina Sovdat